

หัวข้อวิทยานิพนธ์	เรื่องเล่าจากสหหาย: รูปแบบและการปรากฏตัวของความทรงจำร่วมจากชุมชนอดีตแนวร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์ (The Narratives from CPT Comrades: Forms and Emergence of Collective Memory)
ชื่อผู้เขียน	นายอังกูร หงษ์คณานุกเคราะห์ (Mr.Angkoon Hongkananukraw)
แผนกวิชา/คณะ	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.เกษม เพ็ญภินันท์
ปี	2552

บทคัดย่อ

“เรื่องเล่าจากสหหาย: รูปแบบและการปรากฏตัวของความทรงจำร่วมจากชุมชนอดีตแนวร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์” มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำความเข้าใจรูปแบบและเงื่อนไขการเกิดขึ้นของความทรงจำร่วม รวมทั้งสัมพันธ์ภาพทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์ในอดีตของชาวบ้านในชุมชนบ้านโคกเขา ตำบลโคกมะม่วง อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์โดยใช้งานพิธีรำลึกวีรชนประชาชนอีสานใต้หรือที่เรียกว่า “งานรำลึกสถูป” ที่เกิดขึ้นในช่วงวันเสาร์ที่สองของเดือนมกราคมของทุกปีเป็นกรณีศึกษา ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้เข้าไปเก็บข้อมูลด้วยวิธีการทางมานุษยวิทยา ใช้การศึกษาอย่างมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยอิงกรอบความคิดเรื่องความทรงจำร่วมของ Pierre Nora

พิธีรำลึกสถูปในปีที่ผ่านมาประกอบไปด้วยกิจกรรมงานพิธีต่างๆ ทั้งที่มีความสัมพันธ์กับขบวนการคอมมิวนิสต์ ดังเช่น อนุสรณ์สถานหรือตัวสถูป ศาลาสหหาย หินจารึกปฏิวัติและงานพิธีรำลึก และไม่มีความสัมพันธ์กับขบวนการคอมมิวนิสต์ เช่น พิพิธภัณฑที่พื้นบ้านอีสานใต้ งานสมโภชน์ ศาลาหลวงปู่เกาะ งานวันเด็ก ร้านค้าต่างๆ ซึ่งทั้งส่วนที่สัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับขบวนการคอมมิวนิสต์นี้ได้สร้างความทรงจำให้กับคนกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกับผู้ที่ไม่สัมพันธ์กับขบวนการคอมมิวนิสต์มาก่อน การสร้างความทรงจำให้เกิดขึ้นผ่านอนุสรณ์สถานฯ หรือโอกาสให้ได้มารับรู้ถึงเรื่องราวเกี่ยวข้องกับขบวนการคอมมิวนิสต์

ขณะเดียวกันข้อมูลจากการบอกเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่สัมพันธ์กับขบวนการคอมมิวนิสต์ในแต่ละช่วงเวลา ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับบริบทปัจจุบันที่มีต่อการเกิดความทรงจำ และส่วนของความทรงจำจากคำบอกเล่าที่มีความแตกต่างก็มีได้ส่งผลให้สัมพันธ์ภาพ

ทางสังคมเกิดความแปลกแยกขึ้นภายในหมู่บ้าน หากแต่มันกลับทำให้เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ
ขบวนการคอมมิวนิสต์และภาพชุมชนในอดีตปรากฏขึ้น นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์
ระหว่างประวัติศาสตร์กับความทรงจำว่าเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงต่อกัน

การศึกษาความทรงจำจึงไม่ได้เป็นเรื่องของการทำความเข้าใจเหตุการณ์หนึ่งๆ เท่านั้น
หากแต่ยังทำให้เกิดความเข้าใจถึงบริบททางสังคมที่มีต่อเจ้าของความทรงจำด้วย ดังนั้นความทรงจำ
จึงเป็นเครื่องมือในการควบคุมหรือกำหนดทิศทางให้กับคนในสังคมปัจจุบันด้วยการสร้างความ
สัมพันธ์กับอดีตในทางหนึ่ง